

“Kultur är grunden för ett varmt samhälle”

Unga i Region Örebro's idéer, tankar och drömmar kopplade till kultur

Youth 2030 november 2022

YOUTH
— 2030

Kultur är grunden för ett varmt samhälle

Unga i Region Örebros idéer, tankar och drömmar kopplade till kultur

Youth 2030

2022-11-09

Innehåll

Bakgrund	4
Målgrupp	4
Målsättningar.....	4
Organisation.....	4
Genomförande	5
Metod	5
Inflytande.....	5
Resultat	6
Ungdomarnas syn på kultur som begrepp.....	6
Kultur under skoltid.....	7
Kommunikation och informationsspridning.....	7
Intresset av att ta del av kultur	8
Trygghet.....	8
Kostnader och organisering	8
Kollektivtrafik	9
Stigmatisering	9
E-sport.....	9
Avslutning och sammanfattning.....	10
Sammanfattning	10
Avslutande medskick till regionen från ungdomar	10

Bakgrund

Under våren kontaktade Region Örebro Youth 2030 Movement för att påbörja en dialog kring hur vi tillsammans kan hitta möjligheter och lösningar för att öka ungas inflytande, medskick och delaktighet i det regionala kulturarbetet. Region Örebro har en bred ambition kring ungas inflytande och delaktighet men vill komplettera ambitionen med att brett involvera unga kring vilka frågor unga vill ha inflytande i inför skrivandet av ny regional kulturplan.

Projektet bygger på workshops, idéverkstäder, riktade mot unga som deltar på fritidsgårdar och på kulturskola. Den information som samlades in under idéverkstäderna blir nu ett medskick till Region Västmanlands arbete med en ny regional kulturplan.

Målgrupp

Målgruppen för projektet är högstadie- och gymnasieelever i Region Örebros kommuner. Vi har vänt oss till fritidsgårdar lokalt i kommunerna för att nå unga som inte direkt är involverade i kulturverksamheter. Fritidsgårdar når ofta en grupp unga som inte deltar aktivt i ungdomsråd, kulturskolor eller liknande. På så vis möjliggör vi för unga som inte redan är delaktiga i kulturlivet att bidra med sina åsikter och tankar om vad kultur är för dem.

Målsättningar

Målsättning för projektet var att träffa 70-100 stycken ungdomar i regionen. Det totala antalet vi träffade landade på 33 st. Det vill säga att projektet inte når sitt mål i siffror. Det beror bland annat på bristande intresse av att arrangera workshoparna ute på befintliga mötesplatser i regionen.

Organisation

Petra Jansson, Utvecklingsledare, Region Örebro län

Lena Adem, Kulturstrateg, Region Örebro län

My Petré, Engagemangsutvecklare, Youth 2030 Movement

Oliwer Karlsson, Programansvarig, Youth 2030 Movement

Genomförande

Idéverkstäderna utformades, genomfördes och sammanställdes av My Petré, metodutvecklare på Youth 2030 Movement.

Metod

Den metod som används bygger på en idéverkstadsmodell Youth 2030 Movement utvecklat. Modellen innehåller flera byggstenar som engagerar, problematiserar och där unga får möjlighet att föreslå lösningar på utmaningar kopplade till temat. Träffarna var mellan två och tre timmar långa och innehöll en rad olika lättillgängliga och kreativa övningar och samtal kopplade till ungdomsinflytande och kultur. Under idéverkstaden utmanas unga att dela med sig av sina tankar och åsikter och reflektera över sin fritid och tillgång till kultur. Varje träff avslutades med att ungdomarna från grunden fick designa en drömmaktivitet kopplad till kultur.

Inflytande

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tagit fram en modell för inflytande med namnet inflytandetrappan. Inflytandetrappan kan användas för att analysera i vilken grad barn och unga har inflytande i ett visst projekt eller en verksamhet. Därför används modellen vanligtvis för att utvärdera projekt där vuxna och barn samarbetar eller för att beskriva skillnader mellan olika typer av insatser och verksamheter. Inflytandetrappan bygger på förståelsen av inflytande som en läroprocess där varje steg på trappan behöver göras för att nå nästa.

I detta projekt har barn och unga i huvudsak konsulterats. Deltagarna i idéverkstäderna har framförallt haft möjlighet att lämna information. Däremot har idéverkstäderna gett både ungdomarna och de vuxna processledarna möjlighet att ställa följdfrågor. Dessutom har ungdomarna kunnat prata med varandra och styra diskussionen. Det är ungdomarnas åsikter och engagemang som har avgjort fokus för diskussionerna, format och innehållet, dock inom ramar satta av vuxna inom projektet. Deltagandet i den här projektet har alltså framförallt varit i formen av konsultation men det har också funnits inslag av dialog.

Resultat

I detta kapitel summeras och presenteras träffarna utifrån teman som lyfts av unga som deltagit i projektet.

Ungdomarnas syn på kultur som begrepp

Att sätta ord på vad kultur egentligen är visade sig var en utmaning bland många av de ungdomarna som vi mötte. Först hamnade många av ungdomarna in på kultur i form av språk, traditioner och högtider.

“Kultur är språk och mat det är det jag vet”

“Kultur är en del av människors identitet”

När de sedan blev utmanade i sitt sätt att beskriva kultur vidgades samtalen och övergick mer till att handla om skapande, utveckling, sammanhållning och underhållning.

“Kultur är grunden för ett varmt samhälle”

“Kultur är en plats för alla att vara sig själv”

“Kultur är en möjlighet att få skrika i det tysta”

Vi bad ungdomarna sätta en känsla på begreppet kultur. I bilden nedan presenteras svaren

Kultur under skoltid

Framförallt de ungdomarna som uttryckte att de i dagsläget inte deltog eller tog del av mycket kultur efterfrågade mer kultur via skolan som ett sätt att få upp ögonen för vad kultur faktiskt är. Många ungdomar hade dålig koll på utbudet som fanns i regionen vilket enligt de själva ledde till att man inte aktivt tog del av det.

En del ungdomar sa att de fick ta del av kultur under skoltid medan andra sa att det aldrig eller väldigt sällan skedde. Ungdomar som bytt skola under årens gång vittnade också om att det var stor skillnad från skola till skola och önskade att det fanns tydliga riktlinjer och kanske stöd för skolorna att väva in kultur som del av läroplanen och de ordinarie lektionerna.

“Det ska inte vara skillnad bara för att man går på en viss skola eller bor i ett visst område”

Ungdomarna ansåg också att skolan har en viktig roll i att erbjuda prova på-verksamhet under skoltid som ett sätt att få ungdomar att få upp ögonen för olika uttrycksformer. De efterfrågade således även ett starkare samarbete mellan kulturskolan och ordinarie skola.

Kommunikation och informationsspridning

Enligt ungdomarnas beskrivning är det en väldigt snäv grupp av ungdomar som idag tar del av och utövar kultur i regionen, något som problematiserades mycket av ungdomarna. Utöver att skolorna erbjuder olika mycket koppling till kultur lyfte ungdomarna att det från område till område också är väldigt stor skillnad. Detta beror enligt dem till stor del på sättet som kulturutbudet i regionen kommuniceras ut. Ungdomarna lyfte att det är svårt att veta vad som händer och vad man kan ta del av. Mun till mun är sättet som de oftast fick reda på olika händelser och aktiviteter, något som leder till att många missar saker som de egentligen hade velat ta del av.

Att information framförallt sprids från mun till mun problematiseras också när det kom till vilka det är som idag finns representerade på kulturskolan. Ungdomarna menade att om man inte har föräldrar som är intresserade och insatta i kulturvärden så är det svårt att hänga med. Utan föräldrarnas intresse och önskan av att deras barn ska hålla på med kultur menar några ungdomar att det var kört att komma in i de rummen. De kopplade även detta till problemet med att det är långa väntetider till många av de aktiviteter som erbjuds - sätter inte föräldrarna en i kö som barn är det otroligt svårt att hitta en väg in längre fram. Det leder till att en liten grupp av samma ungdomar deltar på många kulturaktiviteter i regionen, medan många som hade önskat delta mister den möjligheten på grund av fullbokade kurser och långa köer.

Intresset av att ta del av kultur

Bland majoriteten av ungdomarna vi träffat finns det ett intresse av att ta del av kulturutbudet i regionen. Däremot finns det en bristande kunskap och hur och när det går att ta del av kultur. Många av ungdomarna vi pratat ansåg att det som erbjuds idag i stor utsträckning inte är anpassat för ungdomar och deras intressen. Ungdomarna efterfrågar mer inflytande i kulturutbudet och att få vara med och säga sitt när det kommer till exempel vilka externa uppsättningar som bjuds in. Några ungdomar önskade att fler stora produktioner skulle komma på besök i regionen. En ungdom beskrev att hen älskar att klä upp sig och gå och kolla på teater men att det inte riktigt gick i Örebro i dag på grund av att de uppsättningar som vissa oftast inte har den pampiga känslan som hen efterfrågade.

Trygghet

Utöver svårigheterna att få plats på utbildningarna lyfte ungdomar att det är svårt att börja med nya konstformer och intressen i äldre ålder, som de beskrev handlar om en rädsla att inte komma in i gänget eller vara bra nog. Därför efterfrågar ungdomarna mer nybörjarkurser utan prestige där man kan upptäcka nya former av skapande utan att känna en stor press.

Ungdomarna efterfrågar att de kurser som finns idag på kulturskolor skulle fokusera mer på att skapa trygga rum och relationer eleverna emellan för att avdramatisera lektionerna och skapa mer sammanhållning.

Under träffen på kulturskolan hamnade ungdomarna i en diskussion kopplat till pronomenrundor då en av eleverna hade upplevt motstånd från personal när det kom till att införa det som en del i strukturen. Ungdomarna emellan problematiserade detta och landade i att de gärna ser att kulturskolan tar ett helhetsgrepp om inkludering och trygghet i stort med ett särskilt uppdrag gällande att utforska om de kan införa pronomenrundor som standard under alla lektioner.

Kostnader och organisering

Att utöva och ta del av kultur är kostsamt, något som många ungdomar lyfte som ett hinder som påverkar deras möjligheter att både vara en del av och ta del av många kulturformer. Mer ungdomspriser önskades på aktiviteter samt enklare sätt för ungdomar att söka projektstöd för sina idéer.

Kostnader i relation till att organisera sig själva lyfts av många, speciellt av de ungdomarna som idag gick på kulturskolan. Att hyra lokaler, köpa in material med mera för att själva organisera uppsättningar och aktiviteter upplevs som mycket kostsamt. Därför önskades ungdomspriser och stöd i att organisera sig och exempelvis hyra lokaler för träning eller för att sätta upp uppsättningar.

Kollektivtrafik

Gång på gång lyftes problematik gällande kollektivtrafiken. Ungdomar vittnade om problematik kopplat till biljettpris, tidtabeller och inställda linjer. Tre aspekter som på olika sätt begränsar och hindrar ungdomarna från att delta och ta del av det kulturutbud som finns. Ungdomarna efterfrågar billigare och mer konsekvent kollektivtrafik som utgår från deras behov och önskemål.

En av ungdomarna vi mötte på kulturskolan berättade att busslinjen från hens by kommer att ställas in. Detta kommer resultera i att hen behöver sluta med sin passion. Från att spela tre instrument och delta i två orkestrar kommer hen nu inte kunna göra nåt av det. Redan idag påverkar kollektivtrafiken hen då priserna är så höga. Att ta sig från hens hem till staden kostar 28 kr enkel väg - något som inte är hållbart för hen och hens familj i längden. Detta är ett av många exempel på hur kollektivtrafiken påverkar regionens ungdomars möjlighet att delta och ta del av kulturutbudet.

Stigmatisering

Ungdomarna som gick på kulturskola lyfte att det finns ett starkt stigma och många förutfattade meningar bland andra ungdomar i kommunen när det kom till ungdomar som utövar kultur. De sa att de ofta blev ifrågasatta och en ungdom beskrev det som "dumförklarade" när de säger att de har ambitioner om en framtid inom kulturvärden. De beskrev det som att ungdomar "sneade" dem och att vuxna tyckte att de var naiva.

Ungdomarna hade en stark önskan och ett hopp om att sättet man ser på och pratar om kulturutövare skulle ändras. En av ungdomarna lyfte att problematiken med sättet man pratar om kultur sträcker sig ända upp till styret i kommunen där de menar att politiker inte pratar om eller prioriterar kultur på det sätt de borde. Hen menade att samtalen om sport exempelvis hade en helt annan ton än de samtal som föregick om kulturen. Detta påverkar sättet som alla i samhället ser på och pratar om kulturutövare, höll flera ungdomar med om.

E-sport

E-sportkulturen växer sig stark i Sverige och likaså i region Örebro. Ungdomar uttryckte att det finns ett stort intresse för e-sport bland unga i regionen och önskade en ännu starkare e-sportkultur och fler möjligheter. Idag finns gymnasium som har e-sportinriktningar, vilket sågs som väldigt positivt bland ungdomarna med detta intresse. Utöver det lyfte ungdomarna Tegelbruket och dess spelhall och utbildningar som ett viktigt forum. Likt problematiken som ungdomar på kulturskolan lyfte så lyfter även ungdomar med detta intresse att det finns ett stigma kring e-sportutövare som påverkar dem. Dels hur samtalet i stort går kring den sporten, som än idag inte fullt ut klassas som sport. Ungdomarna beskriver även att det är en sport där det inte riktigt är accepterat att idag satsa på en karriär inom.

Avslutning och sammanfattning

Sammanfattning

“Kultur är grunden för ett varmt samhälle” och bör därför prioriteras av såväl politiker och skolan som av ungdomar själva. Det finns ett stigma kring kulturutövande som spiller över på regionens ungdomar och påverkar dem negativt. Ungdomarna och författarna till denna rapport rekommenderar att regionen undersöker och problematiserar ungdomarnas upplevelser och se vad som går att göra på regionalt och lokalt mandat för att bidra positivt till samtalen.

Det blir tydligt i workshoparna att alla ungdomar har olika förutsättningar för att kunna ta del av det kulturutbud som finns i regionen. De ungdomar som idag befinner sig på kulturskolan problematiserar de långa köerna, skolans sätt att kommunicera till och nå dess målgrupp, samt hur kostnader och kollektivtrafik är en stor del i att många unga inte hittar till samt tvingas gå ur kulturskolan tidigt.

Ungdomarna utanför kulturskolan hade svårt att sätta ord på begreppet kultur och hade överlag dålig koll på vilket utbud som finns i regionen. De efterfrågade grundläggande information om utbudet, och besök och prova på-aktiviteter under skoltid som ett sätt att få en naturlig ingång till kulturvärden och framförallt kulturskolan.

Sammanfattningsvis finns det lång väg att gå innan alla ungdomar har och upplever lättillgänglig kultur. Enligt Sveriges kulturpolitiska mål ska alla i Sverige ha tillgång till kulturupplevelser, vilket inte alla ungdomar idag upplever att de har. Det finns även en statlig ambition att alla har möjlighet till att lära sig att utöva kultur och utveckla sina skapande förmågor, även det brister för unga.

Avslutande medskick till regionen från ungdomar

“Att alla har olika erfarenheter av livet och att det är omöjligt att inkludera ALLA, men det måste ändå vara möjligt att inkludera en majoritet”

“Att förbättra tillgänglighet så att fler ska kunna gå på kulturskolan”

“Identitet och sociala gränser som skapas i samhället inte går att ha. Att prata med ungdomar och få deras perspektiv, och inte bara gå på vad de tror att ungdomarna tycker”

“Att ge alla åldrar stora möjligheter att utöva en konstform fritt och själva kunna styra. Även att konsumera kultur ska vara något alla kan göra i stor skala.”

“Att alla ska få samma möjlighet att nyttja kulturen som finns i Örebro”

“Att kultur ska vara tillgängligt för ALLA, oavsett ekonomi, bostadsområde ålder osv.!”

“Alla barns chans att få del av kulturen, via skolan och på fritiden.”